

ЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ ФАХІВЦІВ З ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Г. А. Бойко

Київський національний лінгвістичний університет

Як показали результати проведеного анкетування, в професійній діяльності фахівців з харчових технологій та інженерії реалізуються такі комунікативні наміри як повідомлення про свою продукцію та її опис. Аналіз цих даних показує, що найбільш розповсюдженими типами монологу, які фахівці з харчових технологій та інженерії використовують у процесі міжнародної комунікації в професійній сфері, і, відповідно, найбільш актуальними для формування компетентності в монологічному мовленні є монолог-повідомлення і монолог-опис.

Для формування у фахівців з харчових технологій та інженерії компетентності в професійно орієнтованому монологічному мовленні (ПОММ) необхідно сформулювати лінгвістичну компетентність, а для цього потрібно визначити лінгвістичні особливості професійно орієнтованого монологу-повідомлення і монологу-опису.

Вивчення методичних досліджень (Петранговська, 2004, с. 42 – 44; Бондар, 2011, с. 53; Скалкін, 1983, с. 17) та аналіз автентичних зразків ПОММ фахівців з харчових технологій та інженерії дозволили нам визначити такі характерні риси ПОММ.

Особливостями ПОММ на лексичному рівні є вживання таких лексичних одиниць:

- 1) стилістично нейтральні слова: *source, amount of, to add, additive, to contain,*
- 2) слова загальновиробничого характеру, які можна умовно розподілити на три підгрупи:
 - слова, які стосуються харчового виробництва в цілому: *ingredients, to produce, production, quality, to blend, storage, processing, canning, curing, cooling, drying, freezing, chilling, filtration, yeasts, preservation, pasteurization, sterilization, blending, aging,*
 - слова, запозичені з суміжних галузей (хімія, біотехнологія тощо): *nutrition, fat, protein, vitamin,*
 - полісеманти, які вживають в різних галузях. Вони отримують уточнення в контексті : *bouquet, to process, a process, content, raw, paste, a way, production, material.*
- 3) вузькогалузеві терміни, фахова лексика, пов'язана з певною галуззю виробництва : *conching, tempering, must, sediment, mashing, racking.*
- 4) сталі словосполучення, кліше і вирази, за допомогою яких мовець починає, продовжує і закінчує свій монолог: *to begin with; well, to continue; firstly; secondly; thirdly; on the one hand; on the other hand; next; let's leave it at that; finally.*

5) сталі словосполучення, кліше і вирази, за допомогою яких мовець привертає увагу слухачів : *you can see; as you can see; it is important.*

6) сталі словосполучення, кліше і вирази, за допомогою яких мовець систематизує інформацію, яку містить монологічне висловлювання: *therefore; that is why; because of that; in short.*

Як показав аналіз наукових досліджень (Ніколаєва, 2013, с. 351 – 352; Петранговська, с. 42 – 44; Скляренко, 1988, с. 39), і автентичних зразків професійно орієнтованого монологу-опису і монологу-повідомлення фахівців з харчових технологій та інженерії, на граматичному рівні в цих типах професійно орієнтованого монологу переважають розповідні речення дійсного способу з дієсловом в третій особі однини в таких часових формах, як Present Simple. Дійсний спосіб передає реальність явищ, часова форма Present Simple відображає часову невизначеність повідомлення: *After roasting for about one hour, the smell of roaster beans and the scent of cocoa butter become apparent.*

Переважна більшість речень вживають в пасивному стані теперішнього часу, особливо коли мова йде про технології. *Chocolate is cooled and solidified for 20- 40 minutes at 8 degrees Celsius.*

Таким чином, характерними рисами професійно орієнтованого монологу-повідомлення і монологу-опису фахівців з харчових технологій та інженерії є вживання як загальновиробничої, так і вузькогалузевої термінології, переважання розповідних речень дійсного способу з дієсловом в третій особі однини в Present Simple, здебільшого в пасивному стані. Перспективи подальших наукових розвідок вбачаємо в розробці вправ для формування відповідних лінгвістичних вмінь і доборі засобів навчання.

ЛІТЕРАТУРА

Бондар, Л. В. (2011). *Методика навчання французького професійно спрямованого монологічного мовлення студентів технічних спеціальностей з урахуванням їх навчальних стилів* (автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02) .Київ

Ніколаєва, С. Ю, Бігич, О. Б., Бориско, Н. Ф. (2013). *Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів*. Київ: Ленвіт.

Петранговська, Н. Р. (2004). *Навчання студентів фізико-математичних факультетів професійно спрямованого монологу-міркування на основі англomоних фахових автентичних аудіотекстів* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02). Київ

Скалкин, В. Л. (1981). *Основы обучения устной иноязычной речи*. Москва: Рус. яз.

Скляренко, Н. К., Онищенко, Е. И., Захарова, С. Л. (1988). *Обучение речевой*

деятельности на английском языке в школе. Киев: Рад. школа.